

OBSAH

ÚVOD	9
1. PORADENSKÉ SLUŽBY V ČESKÉM ŠKOLSTVÍ	11
1.1 Rozvoj poradenských služeb (ve školství) od roku 1948 po současnost	11
1.1.1 <i>Institut pedagogicko-psychologického poradenství</i>	12
1.1.2 <i>Vybrané projekty k podpoře poradenských služeb ve školství</i>	13
1.2 Poradenské služby ve škole (školní poradenské pracoviště)	15
1.3 Školská poradenská zařízení	17
1.3.1 <i>Pedagogicko-psychologické poradny</i>	18
1.3.2 <i>Speciálněpedagogická centra</i>	19
1.3.3 <i>Střediska výchovné péče</i>	20
1.4 Orgány sociálně-právní ochrany dětí	22
2. ŠKOLNÍ PORADENSKÉ PRACOVISŤE	25
2.1 Výchovný poradce	29
2.1.1 <i>Standardní činnosti výchovného poradce</i>	30
2.1.2 <i>Oblasti činností výchovného poradce</i>	32
2.1.3 <i>Vedení dokumentace výchovného poradce</i>	36
2.2 Práce výchovného poradce se školní třídou	37
2.2.1 <i>Kontext práce se třídou</i>	38
2.2.2 <i>Třída jako sociální skupina</i>	40
2.2.3 <i>Dovednosti při práci se školní třídou</i>	41
2.2.4 <i>Formy práce se školní třídou</i>	43
2.2.5 <i>Realizace programu se školní třídou</i>	45
2.2.6 <i>Metodika realizace programu</i>	48
2.3 Školní metodik prevence	51
2.4 Školní psycholog	54
2.4.1 <i>Poslání a náplň práce školních psychologů</i>	55
2.4.2 <i>Některé zkušenosti z praxe</i>	56
2.4.3 <i>Příprava školy na příchod školního psychologa</i>	57
2.4.4 <i>„Objednávky“ pro školního psychologa</i>	59
2.5 Školní speciální pedagog	62
2.5.1 <i>Úkoly speciálního pedagoga v rámci standardních poradenských činností školy</i> ...	63
2.5.2 <i>Práva a povinnosti školního speciálního pedagoga</i>	64
2.5.3 <i>Standardní činnosti školního speciálního pedagoga</i>	65
2.5.4 <i>Kvalifikace školního speciálního pedagoga, osobnostní předpoklady</i>	71

3. ŽÁCI SE SPECIÁLNÍMI POTŘEBAMI	77
3.1 Podmínky vzdělávání a speciální podpory žáků	77
3.2 Podmínky inkluzivního vzdělávání	79
3.3 Vzdělávání žáků s SVP na základní škole a volba střední školy	81
3.4 Vzdělávání a poradenská podpora žáků podle druhu zdravotního postižení či znevýhodnění	84
4. OBTÍŽE ŽÁKŮ S UČENÍM A CHOVÁNÍM	117
4.1 Prevence obtíží v učení a chování	119
4.2 Neúspěšnost v učení, problémy v chování u žáků	121
5. MIMOŘÁDNĚ NADANÍ ŽÁCI A STUDENTI	127
5.1 Důležité historické mezníky	127
5.1.1 <i>Termanovo pojetí rozumového nadání</i>	128
5.1.2 <i>Renzulliho tříkruhový model</i>	128
5.1.3 <i>Gagného vývojový model</i>	129
5.2 Identifikace nadaných žáků a studentů	130
5.2.1 <i>Metody identifikace nadaných žáků</i>	131
5.3 Typické charakteristiky nadaných žáků	132
5.4 Některé rizikové skupiny nadaných žáků	134
5.5 Vybrané sociální a emoční problémy nadaných	138
5.6 Vzdělávání nadaných žáků	139
5.6.1 <i>Konkrétní vzdělávací opatření</i>	140
6. VEDENÍ PORADENSKÉHO ROZHOVORU	143
6.1 Kontext poradenského rozhovoru	143
6.2 Výchovný poradce jako pomáhající pracovník	145
6.3 Pomoc a kontrola	145
6.4 Dovednosti při vedení poradenského rozhovoru	147
6.5 Fáze poradenského rozhovoru	148
6.6 Komunikace s „problémovými“ klienty	150
7. ŠKOLNÍ PORADCI JAKO AKTÉŘI ORGANIZAČNÍHO UČENÍ	153
7.1 Co je organizační učení	153
7.2 Žáci se specifickými potřebami jako téma pro organizační učení	154
7.3 Metodická podpora jako součást organizačního učení	157
8. ROLE ŠKOL V OBLASTI KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ	161
8.1 Kariérové poradenství ve školách	162
8.2 Zaměření kariérového poradenství na školách	167
8.2.1 <i>Poskytování kariérových informací</i>	167
8.2.2 <i>Stručný popis informačních portálů</i>	171
8.3 Příklad dobré praxe: spolupráce neziskové organizace a školy v kariérovém poradenství	176
8.3.1 <i>Bezpečný prostor</i>	177
8.3.2 <i>Nízkoprahovost jako faktor ovlivňující proces individuálního plánování s klientem</i>	178

8.3.3 Kariérové poradenství v NZDM DROM.....	179
8.3.4 Kariérové poradenství – chce to změnu!	182
8.3.5 Dvojitý pohled na děti a mládež – školy a neziskový sektor: najdeme společnou řeč?	183

9. PŘÍLOHY 187

Příloha 1: Pracovní náplň výchovného poradce – v pozici vedoucího školního poradenského pracoviště	187
Příloha 2: Pracovní náplň školního metodika prevence	190
Příloha 3: Pracovní náplň školního speciálního pedagoga.....	192
Příloha 4: Pracovní náplň školního psychologa	194
Příloha 5: Ukázka plánu práce školního poradenského pracoviště (ŠPP)	196
Příloha 6: Vnitřní předpis ZŠ k integraci a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.	205
Příloha 7: IVP – osnova.....	209
Příloha 8: Jak postupovat při tvorbě IVP – metodický materiál pro učitele	211
Příloha 9: IVP pro žáka s vývojovou poruchou učení.....	213
Příloha 10: IVP pro žáka s vývojovou poruchou chování	216
Příloha 11: Vnitřní předpis ZŠ k zajištění péče o neprospívající žáky a žáky mimořádně nadané.	219
Příloha 12: Záznam z pohovoru o školním neprospěchu žáka	221
Příloha 13: Vnitřní předpis ZŠ k řešení neomluvené nebo zvýšené omluvené absence ..	222
Příloha 14: IVP pro mimořádně nadaného žáka.....	225
Příloha 15: Příklad zařazení problematiky volby povolání do školního vzdělávacího programu	227
Příloha 16: IVP pro žáka s výukovými obtížemi.....	232
Příloha 17: IVP pro žáka se sluchovým postižením	243
Příloha 18: Doporučení SPC pro sluchově postižené k uzpůsobení podmínek maturitní zkoušky.	248
Příloha 19: IVP pro žáka s kombinovaným postižením	249
Příloha 20: IVP pro žáka s poruchou autistického spektra	256